

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2019 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie z powództwa A. P. przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W. o zapłatę:

1. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda A. P. kwotę 5.276,31 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 595 złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pabianicach tytułem niepokrytych wydatków:
 - a) od powoda kwotę 112,05 złotych;
 - b) od pozwanego kwotę 142,61 złotych.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w części, co do punktu 1 – w zakresie kwoty 2.970,91 zł oraz orzeczenia o kosztach procesu, a także co do punktu 3. Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił:

1. obrażę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na rozstrzygnięcie:

- a) art. 233 § 1 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, sprzeczną z logiką ocenę materiału dowodowego w postaci opinii biegłego i uzupełniającej opinii biegłego i dowolne ustalenie, że uzasadnione koszty naprawy pojazdu A. nr rej. (...) wyniosły 44.488,05 zł (a zatem, iż należy uwzględnić wymianę błotnika przedniego lewego i cieniowanie drzwi), podczas gdy z opinii podstawowej i uzupełniającej biegłego jednoznacznie wynika, iż czynności te byłyby zbędne i nie było podstaw do ich wykonywania (a nawet mogłyby doprowadzić do pogorszenia stanu pojazdu - z uwagi m.in. na uszkodzenie pola zabezpieczenia antykorozyjnego), a - co wynika wprost z opinii podstawowej - koszt przywrócenia pojazdu A. nr rej. (...) do stanu poprzedniego wyniósł 41.517,14 zł;
- b) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak uzasadnienia przyczyn przyjęcia, że uzasadnione koszty naprawy pojazdu A. nr rej. (...) (a zatem wartość szkody) wyniosły 44.488,05 zł, a nie 41.517,14 zł, co znacznie utrudnia kontrolę instancyjną wyroku;

2. obrażę prawa materialnego:

- a) art. 363 § 1 w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i zasądzenie odszkodowania przewyższającego doznaną przez powoda szkodę, poprzez uznanie, że należne powodowi odszkodowanie z tytułu uszkodzenia pojazdu A. nr rej. (...) po zdarzeniu z dnia 8 października 2016 r. równa się kwocie 44.488,05 zł, podczas gdy, zgodnie z opinią biegłego, czynności wymiany błotnika przedniego lewego i cieniowanie drzwi nie były konieczne, a koszt przywrócenia pojazdu do stanu sprzed szkody wyniósł 41.517,14 zł i tyle też wyniosła szkoda doznana przez powoda.

W konsekwencji podniesionych zarzutów apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 2.305,40 zł oraz stosunkowe rozdzielanie kosztów procesu stosownie do jego wyniku. Ponadto pozwany wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym oraz zwrotu kwoty 5,90 zł tytułem poniesionych wydatków w postaci doręczenia korespondencji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja była zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Stawiany przez apelującego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. zasługuje na uwzględnienie.

Granice swobody sędziego przy ocenie materiału dowodowego wyznaczają trzy czynniki: logiczny (obowiązek wyciągnięcia z materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych), ustawowy (powinność rozważenia całego materiału dowodowego) oraz ideologiczny (psychologiczny), przez który rozumie się świadomość prawną sędziego, kulturę prawną oraz system reguł pozaprawnych i ocen społecznych, do których odsyłają normy prawne. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. określający obowiązujące zasady oceny dowodów może natomiast zostać naruszony w wyniku nieuwzględnienia przez sąd przy ocenie poszczególnych dowodów zasad logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, całokształtu zebranego materiału dowodowego, przeprowadzenia określonych dowodów niezgodnie z zasadami procedury cywilnej, na przykład niezgodnie z zasadą bezpośredniości. Postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga wskazania przez skarżącego konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył sąd przy ocenie określonych dowodów. Istotą zarzutu naruszenia prawa procesowego, art. 233 § 1 k.p.c. jest zawsze twierdzenie, że na skutek wadliwej oceny dowodów zebranych w sprawie doszło do przyjęcia przez sąd takiej wersji stanu faktycznego, która nie odpowiada rzeczywistości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 listopada 2020 r., I ACa 531/19, LEX 3107827, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 października 2020 r., I ACa 736/19, LEX 3108150, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 września 2020 r., V ACa 743/19, LEX 3105631).

W niniejszej sprawie apelujący naruszenia dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. przez Sąd Rejonowy dopatruje się w sprzeczności oceny materiału dowodowego z logiką. Skarżący zarzucił, iż pomimo jasno sprecyzowanych wniosków opinii i opinii uzupełniającej biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego, Sąd przyjął za uzasadnioną kwotę naprawy samochodu uwzględniającą wymianę błotnika przedniego lewego i cieniowanie drzwi. Sąd Okręgowy dostrzeżę, iż w uzasadnieniu wyroku Sąd I instancji wskazał, że „koszt naprawy uszkodzeń w pojeździe powoda powstałych w wypadku z dnia 8 października 2016 r., które to uszkodzenia można by wiązać z tym zdarzeniem, wynosi 41.517,14 zł brutto - przy zastosowaniu części oryginalnych, z zastosowaniem technologii naprawy producenta pojazdu i stawki za roboczogodzinę na poziomie 95 zł netto, zbliżonej do średniej stawki na rynku napraw powypadkowych w 2016 r. (w kwocie 100 zł). Natomiast przy uwzględnieniu konieczności wymiany także błotnika lewego przedniego i cieniowania drzwi przednich lewych koszt ten wynosi kwotę 44.488,05 zł brutto”, natomiast w dalszej części uzasadnienia Sąd przyjął, że „powód w niniejszym procesie wykazał w oparciu o opinię biegłego sądowego, iż wysokość uzasadnionych i koniecznych kosztów przywrócenia pojazdu do stanu sprzed kolizji wynosi 44.488,05 zł brutto (...)”. Ze wskazanym twierdzeniem Sądu Rejonowego nie sposób się zgodzić. Analiza treści opinii biegłego, zwłaszcza uzupełniającej, prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż wymiana lewego błotnika przedniego samochodu marki A., a w jej następstwie konieczność cieniowania drzwi, nie stanowiły uzasadnionych kosztów przywrócenia rzeczy do stanu poprzedniego. Element ten, który został uszkodzony w wyniku zdarzenia był tego rodzaju, iż nie wymagał wymiany, a jedynie naprawy. Jak słusznie zauważył biegły, wymiana tego elementu i cieniowanie drzwi stanowiły działanie na niekorzyść poszkodowanego, bowiem realnie obniżyły wartość rynkową pojazdu. Bardziej opłacalna z punktu widzenia poszkodowanego była naprawa- odbudowa elementu niż jego wymiana. Ponadto rodzaj deformacji w postaci lekkiego spęczenia dawał podstawy do przyjęcia, iż zabezpieczenie antykorozyjne elementu nie zostało uszkodzone, a w zależności od umiejętności blacharza, możliwa byłaby operacja odtworzenia kształtu elementu nawet bez jego lakierowania. O niezasadności wymiany przedniego błotnika lewego świadczą ponadto 3 kosztorysy przedstawione przez stronę powodową, w tym kosztorys wykonany indywidualnie na zlecenie powoda. We wszystkich kosztorysach, jako uzasadniony i zalecany sposób przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego, wskazano naprawę błotnika lewego. Zatem materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstaw do przyjęcia, jak to uczynił Sąd I instancji, że powód wykazał w oparciu o opinię biegłego sądowego, iż wysokość uzasadnionych i koniecznych kosztów przywrócenia do stanu sprzed kolizji wynosi 44.488,05 zł brutto, a zatem zawiera w sobie koszt wymiany błotnika przedniego lewego i cieniowania drzwi. Wniosek ten jest sprzeczny z zebraniem materiałem dowodowym i zasadami logiki. Zatem stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. jest trafny.

Na marginesie należy wskazać, iż wyznacznikiem określenia kosztów przywrócenia rzeczy do stanu poprzedniego nie może być zakres napraw i wymian dokonanych w pojeździe przez poszkodowanego według własnego uznania, bez obiektywnych podstaw do ich dokonania. Należy bowiem pamiętać, iż koszty te muszą być uzasadnione i konieczne.

Rację należy przyznać apelującemu, że Sąd I instancji naruszył dyspozycję art. 328 § 2 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia środka zaskarżenia, poprzez brak uzasadnienia przyczyn przyjęcia, że uzasadnione koszty naprawy pojazdu A. nr rej. (...) wynosiły 44.488,05 zł, a nie 41.517,14 zł.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wyroku, jak wyżej wskazano, dostrzegł obie kwoty wskazane przez biegłego ds. motoryzacji, jedną uwzględniającą naprawę błotnika lewego oraz drugą, uwzględniającą jego wymianę i cieniowanie drzwi. Sąd uznał za udowodnioną kwotę wyższą, uwzględniającą wymianę błotnika lewego oraz cieniowanie drzwi, choć twierdzenia te były sprzeczne z opinią biegłego i kosztorysami przedstawionymi przez stronę powodową. Sąd Rejonowy nie wskazał żadnych przyczyn wywiedzenia takich wniosków, co w ocenie Sądu Okręgowego było wręcz konieczne z uwagi na sprzeczność z opinią biegłego oraz szczególny charakter tego dowodu.

Należy mieć na względzie, iż opinia biegłego podlega, tak jak inne dowody, ocenie według kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c., jednak w przypadku tego dowodu istotnym czynnikiem oceny jest zakres wiedzy specjalistycznej biegłego niezbędny dla weryfikacji stanu faktycznego ustalonego w sprawie. Do kryteriów miarodajności opinii biegłego należą fachowość (poziom wiedzy biegłego), podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego stanowiska, stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, logika wywodu i wyjaśnienia zagadnienia wymagającego wiadomości specjalnych. Biegły wyraża opinię o tej części materiału dowodowego, którą wskazuje dla celów jej wydania sąd lub który przy opracowaniu opinii w związku z tezą dowodową opracowaną przez sąd był potrzebny dla przedstawienia wniosków opinii i jej uzasadnienia. Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej. Nadaje to pierwszorzędne znaczenie kryterium poziomu wiedzy biegłego (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 grudnia 2020 r., I ACa 278/20, LEX nr 3112842).

Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie za podstawę określenia związku uszkodzeń pojazdu powoda z wypadkiem z dnia 8 października 2016 r. oraz kosztu naprawy pojazdu przyjął wydane w sprawie opinie biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego, czemu dał wyraz w treści uzasadnienia. Sąd ocenił wskazany materiał dowodowy jako rzeczowy i wyczerpujący, a także w sposób logiczny uzasadniony. W ocenie Sądu Rejonowego, wszystkie wątpliwości zgłaszane przez strony względem pisemnej opinii biegłego zostały rzeczowo i wyczerpująco wyjaśnione w pisemnej opinii uzupełniającej. Tym samym powody wywiedzenia przez Sąd Rejonowy wniosków sprzecznych z opiniami biegłego są niejasne zarówno dla strony pozwanej, jak i Sądu odwoławczego, a Sąd I instancji zaniechał uzasadnienia podstawy tej sprzeczności. Nie znane są bowiem kryteria, dla których Sąd I instancji uznał za uzasadnione koszty wymiany błotnika lewego i cieniowania drzwi, choć biegły w sposób jasny określił koszty te jako nieuzasadnione. W ten sposób Sąd Rejonowy naruszył art. 328 § 2 k.p.c.

W konsekwencji wyżej poczynionych ustaleń należy wskazać, iż Sąd I instancji dopuścił się również naruszenia art. 363 § 1 w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. poprzez zasądzenie odszkodowania przewyższającego doznaną przez powoda szkodę.

W myśl wskazanego przepisu art. 824¹ § 1 k.c., o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody. Art. 361 § 1 k.c., mówi, iż obowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Natomiast zgodnie z brzmieniem przepisu art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. W przypadku uszkodzenia samochodu odszkodowanie obejmuje przede wszystkim kwotę pieniężną, konieczną do opłacenia jego naprawy lub przywrócenia do stanu sprzed wypadku. Osoba odpowiedzialna jest zobowiązana zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia poprzedniego stanu samochodu, do których należą koszty nowych części i

innych materiałów. Przywrócenie rzeczy uszkodzonej do stanu poprzedniego polega na doprowadzeniu jej do stanu używalności w takim zakresie, jaki istniał przed wyrządzeniem szkody.

W niniejszej sprawie, jak wyżej wskazano, Sąd Rejonowy błędnie przyjął kwotę 44.488,05 zł jako wysokość celowych i ekonomicznie uzasadnionych wydatków poniesionych w celu przywrócenia poprzedniego stanu pojazdu. Nie powielając wyżej wskazanej argumentacji, takie ustalenie wysokości należnego odszkodowania nie miało żadnego oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Z tego względu należy wskazać, iż Sąd Rejonowy zasądził odszkodowanie wyższe niż doznana przez powoda szkoda.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. dokonał zmiany zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądził od Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz A. P. kwotę 2305,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty.

Konsekwencją merytorycznej zmiany orzeczenia była zmiana rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Powód przegrał sprawę w 75,7% , jednakże Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., biorąc pod uwagę niejednoznaczny charakter sprawy, usprawiedliwiający subiektywne przeświadczenie powoda o zasadności jego roszczenia.

Sąd Okręgowy w konsekwencji merytorycznej zmiany orzeczenia dokonał również modyfikacji w przedmiocie zasądzonych od stron postępowania kosztów wynagrodzenia biegłego. Mając na uwadze zmianę proporcji procentowej do stopnia wygrania przez strony procesu, Sąd Okręgowy na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 755) w zw. z art. 100 zd. 1 k.p.c., podwyższył obciążającą powoda z tytułu nieuiszczonych kosztów wynagrodzenia biegłego kwotę 112,05 zł do kwoty 192,77 zł, natomiast zasądzoną od pozwanego kwotę 142,61 zł obniżył do kwoty 61,89 zł. Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania w tym przypadku innej zasady zwrotu kosztów procesu, bowiem wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu mechaniki został złożony przez stronę powodową.

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty wygrywającego złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, ustalone w kwocie 450 zł na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265) oraz opłata od apelacji w kwocie 200 zł.